

WIM BELAEN

**DE VLOEK VAN
AIDA**

MISDAADROMAN

Houtekiet

Anversa / Amsterdam

Proloog

Hij keek de man recht in de ogen en zag iemand die popelde, maar ook twijfelde. De bleke adder die langs de linkerwenkbrauw het gezicht van de man kronkelend afdaalde en zijn mond net niet bereikte, zwol op. Het litteken verraadde weer dat zijn zenuwen strakgespannen stonden.

Hij stak een waarschuwende vinger op.

‘Verknaal dit niet, dit is de kans van je leven,’ maande Lukas Lang zijn spiegelbeeld aan. ‘Niemand kan je het ongeluk van anderen kwalijk nemen. Integendeel, je bent een redder in nood. Ernesto Sisti, een van de grootste Italiaanse dirigenten ooit, heeft jou voorgedragen voor de job! Ze mogen blij zijn dat je deze uitdaging aanneemt.’

Maestro Sisti had hem een paar dagen geleden opgebeld.

Of hij klaar was voor een grote stap? Tijd had hij de komende maanden in overvloed, toch? Op professioneel vlak had hij een hele tijd niets gepland, nietwaar? Had hij niet gezegd een paar maanden met de rugzak op reis te gaan na een druk en succesvol concertseizoen? Naar China, op zoek naar zijn roots? Dat avontuur zou hij ongetwijfeld wel willen uitstellen!

Zijn oud-leraar had de spanning ten top gedreven voor hij het nieuws onthulde, heet van de naald en voor Lukas' oren alleen.

Natuurlijk was van reizen geen sprake meer. Als je plots de kans krijgt om Guiseppe Verdi's iconische opera Aida in de Arena van Verona te dirigeren, laat je die niet liggen.

‘Ja, Lukas, uiteraard hebben zij mij in eerste instantie gesmeekt om het hele seizoen zelf te doen, maar ik ben enkel vanaf eind juli beschikbaar, dus heb ik meteen mijn beste leerling ooit naar voren geschoven voor de vertoningen van juni en tot en met 21 juli.’

‘Maar die kon niet, dus kwam je daarna bij mij terecht?’ Het leek een flauw grapje, maar dat was het niet. Dit was Lukas Lang ten voeten uit.

‘Mamma mia, Lukas toch, geef jezelf nu toch eens wat meer krediet! Jij bent mijn beste leerling ooit, basta! Kijk toch eens naar wat je de laatste jaren hebt gerealiseerd! Wat je onlangs in Marseille hebt gepresteerd, spreekt toch voor zich? Ik ben blij dat ik je nu de kans van je leven kan geven, want je bent er helemaal klaar voor!’

Lukas nam er het pathos in forte dat bij gelijk welke interactie met Ernesto Sisti hoorde met veel plezier bij. Ongeloof sloeg over in opwinding.

‘Ik ben ervan overtuigd dat je me niet zal teleurstellen, jongen, maar we zijn er nog niet helemaal! Je mag dan al een mooi palmares bijeen gezwaaid hebben, je blijft piepjong voor een dirigent. Ze willen je daar in Verona zo snel mogelijk ontmoeten. Jij zal hen zelf definitief moeten overtuigen.’

Lukas Lang keek nog een laatste keer in de spiegel. Nu zag hij een man die klaar was om voor de eerste en ongetwijfeld niet laatste keer naar Verona te vertrekken. De adder zwol niet meer.

Hij popelde, want als hij de mensen in Verona voor zich kon winnen, zou hij een formidabel orkest dirigeren, samenwerken met wereldsterren, musiceren op het allerhoogste niveau, iets op zijn cv kunnen plaatsen dat velen hem zouden benijden.

Maar dat voorgevoel bleef hangen. Wat was daar in de stad van Romeo en Julia aan de hand? Schokkende gebeurtenissen, dood en ellende. Toeval? Deze productie van Aida leek wel vervloekt.

Nou ja. Alle tegenspoed was daar nu opgesoupeerd, dat kon toch niet anders?

1

Twee maand eerder
Maart 2023

Kostuumontwerper Antonio Mateta haastte zich naar zijn atelier. Het was laat in de namiddag en nog druk in de stad. De reacties van de mensen op straat varieerden van angstig wegstijgen en verbaasd aanstaren tot geamuseerd observeren. Antonio trok er zich niets van aan, het was zijn gewoonte de hele wereld te laten merken hoe hij zich voelde. Goedgehumte Antonio neuriede of zong graag aria's terwijl hij rondbanjerde, woedende Antonio bediende zich van een arsenaal scheldwoorden en vloeken.

Regen begon genadeloos op zijn kale kop te kletteren en deed zijn pashmina sjaal in geen tijd druipen van het vocht. Het deerde hem niet dat hij niet op regen gerekend had. Wel dat hij gerekend had op applaus en iets helemaal anders had gekregen.

Antonio was met een kamerbrede glimlach binnengestapt, had iedereen joviaal begroet. Hij was als een vader die dacht dat hij de perfecte cadeautjes voor zijn kinderen onder de kerstboom had gelegd.

Hij had de meeste van die 'cadeautjes', zijn ontwerpen, eergisteren al naar het Teatro Filarmonico gebracht. Dan had iedereen voldoende tijd om van de verwondering en de bewondering te bekomen. De zangers in een hoofdrol had hij zelfs een nog grotere gunst gedaan. Hij was weken geleden hoogst-

persoonlijk bij hen langsgegaan om hun maten op te nemen. Daarna had hij de unieke kledingstukken als op hun lijf gegoeten afgewerkt en bij hen thuis laten afleveren. Een van de tenoren die Radames, kapitein van de wacht, zou gaan vertolken was al begonnen met het vertolken van zijn waardering voor Antonio's inzet. Hij kon die heerlijke man wel kussen, iets wat hij in zijn fantasie overigens al vaker gedaan had.

‘Mooie ontwerpen, maar wel extreem kleurrijk. Zal dat niet vloeken met onze al exuberante encenering?’ Moest hij dat echt slikken van de decorontwerper, een timmermannetje dat zijn gebrek aan stijl probeerde te verbergen achter dure woorden?

‘Tets om rekening mee te houden, niet?’ Moest hij ook dat slikken van Anna Bechstein, de intendante, in feite een alt die nooit was doorgebroken op het podium? Jaja, een meer dan degelijke zangeres. Jajaja, het duo Bechstein-Liszt had met succes getoerd in Europa. Dat lag echter aan sopraan Eszter Liszt, de echte ster van de show, die na één seizoen solo ging. Bechstein koos eieren voor haar geld en benutte haar andere talenten: intelligentie, ambitie, sluwheid, netwerken. Ze was een goede baas voor dit operahuis, maar wat wist zij van kostumering? Hoe vreselijk onavontuurlijk was ze vandaag trouwens zelf weer niet uitgedost? Niets erger dan een mooie vrouw in kledij die zo weinig prikkelt, dacht hij weemoedig.

‘Origineel, lekker gewaagd zelfs, dat zeker, maar met zo'n kostumering wordt het geheel wel bijzonder uitbundig. Zoveel bling is nu ook weer niet nodig.’ De regisseur, vol van zichzelf en zo gek als een deur.

Dit deed Antonio's potje overkoken. ‘Natuurlijk, wat had je dan gedacht? Dit is niet de *Driestuiversopera* in een groezelig Berlijns alternatief theater! We hebben het over *Aida* van Verdi in openlucht in de arena van Verona. Mensen verwachten spektakel!’

‘Rustig, Antonio, we willen allemaal het beste voor deze productie.’ Anna Bechstein had hem willen sussen, maar was wel meteen overgegaan op de verzuchtingen van de sopranen.

‘Majella had geen verzuchtingen, maar Ivana vroeg of het allemaal wat lossier mocht. Ze had een wat beklemmend gevoel. Niet ideaal om te zingen, zei ze.’ Ivana Ivanenko, diva twee, een van de twee Aïda’s, een Oekraïense sopraan op weg naar de absolute wereldtop. De raad van bestuur van dit operahuis had intendante Anna Bechstein de opdracht gegeven om Ivanenko koste wat kost binnen te halen. Bechstein was met vlag en wimpel in die missie geslaagd. De voorstellingen van juni tot en met 21 juli zouden, net als vorig jaar, door diva één, de Nederlandse Majella Tol worden vertolkt. Vanaf 30 juli zou Ivana Ivanenko de rol op zich nemen.

‘Ivana zou beter weer wat vermageren,’ snauwde Antonio, ‘haar omvang groeit blijikbaar mee met haar succes.’

‘Hou het beleefd, Antonio.’ Bechstein keek in de richting van de canapé, waar een mooie vrouw bezorgd naar Antonio zat te kijken. Diva drie, Franca Maldini.

‘Ik sluit me helaas aan bij die opmerking van Ivana.’ De rol van Amneris werd in de Arena di Verona al jaren vertolkt door Franca Maldini. Een mezzosopraan om van te duizelen. Razend populair, volbloed Veronese, bijzonder aantrekkelijk. De manier waarop ze jaren geleden het enorme, publiek uitgesmeerde persoonlijke drama had overwonnen, had haar bovendien eeuwige bewondering en sympathie opgeleverd.

Aan Franca’s zijde zat haar zoon, de engerd Theo. Zoals altijd piekfijn in het pak. Zoals te vaak dicht bij zijn mama, als het ware nog aan de borst. Dat hij er was, verwonderde Antonio niet. De jongeman liep stage bij Anna Bechstein.

Wat wèl vreemd was: Franca’s aanwezigheid op dit overleg. Zangers kregen doorgaans geen stem in een overleg rond

enscenering, kostumering, decors... Blijkbaar had Bechstein de bui voelen hangen. Zocht ze steun bij iemand die Antonio best wel mocht, en die hem door en door kende?

Franca's bijdrage trof hem dan ook nog harder dan die van Ivana Ivanenko. *Tu quoque?* Na al die jaren van verrukking over zijn werk? Vond ze het nodig zich meteen op dezelfde lijn van de nieuwe ster te plaatsen? Die gedachte sprak Antonio niet uit. Hij had geen zin in nog een vermaning.

'Ga naar huis, Antonio, en kalmeer wat. Laat deze feedback bezinken.' Anna Bechstein, opnieuw trachtend hem te sussen, strooide zout in de wonde. Ze behandelde hem alsof hij een beginnend modeontwerper was, dat voor de eerste keer met de grote mensen mocht samenwerken.

'Er zijn best wel wat leuke elementen in je ontwerpen,' vervolgte ze. 'Die behouden we graag, maar je moet nog heel wat aanpassingen doen, zo is het nu eenmaal. Aida wordt het pronkstuk van ons honderdste Arena di Verona Opera Festival. Daar wil jij toch ook honderd procent voor gaan? Je hebt nog een paar weken de tijd. Moet lukken, toch?'

De fantastische creaties waarover dit verschrikkelijke gezelschap vandaag de gal had gespuwd, waren niet alleen het resultaat van Antonio's goddelijke gave, maar hadden ook bloed, zweet en tranen gekost. Wekenlang was hij zijn atelier niet uitgekomen, had hij geleefd als een kluizenaar: de wekker op half zeven, een ijskoude douche, bakken koffie, de ene sigaret na de andere, overdag geen druppel alcohol, fastfood thuis geleverd en wit poeder zoveel als nodig. Als het bobijntje af was, doorgaans in de vooravond, zette hij opera op, heel vaak zijn favoriete versie van Aida: dirigent Claudio Abbado, Katia Ricciarelli als Aida, Elena Obraztsova in de rol van Amneris en Plácido Domingo als Radames.

In nauwelijks een uur waren zijn talent, zijn harde werk,

het hele proces van concept tot realisatie, met de grond gelijk gemaakt. Ze hadden gespuwd in het gezicht van een creatief genie van het soort dat de wereld maar om de paar jaren geboren zag worden. Allemaal verdienden ze de bui die Antonio op hen had afgestuurd, een onweer dat de vlaag die zich nu op hem neerstortte in het niets deed verzinken. Hij had hen de huid volgescholden voor hij de ruimte was uitgestormd. Alleen van de smerigheid die hij over Franca Maldini had uitgesproken, had hij ondertussen spijt. Haar zou hij morgen zijn excuses aanbieden.

Dat iemand hem gevolgd was, ontging hem totaal.

2

*Zes weken later
Begin mei 2023*

Dirigent Michele Carraro had net een verfrissende douche genomen na een energievretende werkdag. Hij stapte zijn appartementsgebouw uit en wandelde op zijn gemak langs de Stradone Porte Palio op weg naar het Teatro Filarmonico. Het was nu net over half vijf, hij had nog ruim de tijd. Anna Bechstein verwachtte hem pas om half zes.

Het was een repetitiedag van uitersten geweest. Koffie met taart in Ristorante Caffè Vittorio Emanuele op de Piazza Bra zou ideaal zijn om even tot rust te komen voor hij bij de intendante langsging. Ongetwijfeld wou ze weten hoe het was gegaan vandaag. Van vagevuur naar hemel, zou zijn antwoord zijn.

Hij liet die gedachte plaatsmaken voor het mooie weer en de omgeving waar hij zo van hield. Majestueus bewaakte het Castelvecchio weer trouw de route van zijn appartement naar

het Teatro Filarmonico en de Arena – zijn artistieke werkplekken. Het was druk op de Corso Castelvechio. Hij sloeg rechtsaf richting Via Roma en stapte de vernauwing in. Hij genoot van de gezellige drukte en de vele mensen die met hem mee op weg waren naar Piazza Bra en al dan niet even halt hielden bij de vele winkeltjes. Zoals altijd bekeken sommigen hem onderzoekend of zelfs met een blik van herkenning. Michele Carraro was een gewaardeerd en bekend figuur in deze stad en daar was hij fier op.

Hij passeerde het Teatro Filarmonico. ‘Tot straks,’ fluisterde hij met een knipoog. Hij liep door en wierp even een blik rechts naar de stenen poortconstructie in de Corso Porta Nova. Auto’s reden het oude stadscentrum binnen en buiten onder de bekende dubbele boog met de klok in het midden en daarboven de typisch Italiaanse kantelen die eruitzagen alsof grote vogels erdoorheen waren gevlogen.

Hij sloeg linksaf, de Piazza Bra op en was blij te zien dat zijn favoriete tafeltje vrij was toen hij het Ristorante Caffè Vittorio Emanuele binnenging. Michele voelde zich prima. Zijn voormiddag was moeizaam verlopen, maar de dag werd steeds beter.

Drie kwartier later

‘Maestro, bedankt om nog even langs te komen.’ Intendante Anna Bechstein gaf haar secretaris te kennen dat hij kon beschikken, voor ze Michele Carraro haar kantoor binnen liet.

‘Anna, altijd een plezier bij jou te mogen komen.’ Michele, die een kop boven haar uitstak, nam haar bij de schouders, gaf haar een dikke kus op haar rechterwang, te dicht bij de lippen, en liet zijn ogen heel even afdalen naar haar borsten. Dat deed de flamboyante dirigent met de golvende haardos, vol en voor

zijn leeftijd nog maar licht grijzend, altijd. Anna deed weer alsof ze er niets van merkte. Ook vandaag gaf haar décolleté überhaupt niets prijs. ‘Theo, ga jij ook maar naar huis.’

Ze deed haar best niet te grijnzen. Michele Carraro had de zoon van zijn Veronese minnares nog niet eens opgemerkt.

Theo was een verdienstelijke tenor die afgestudeerd was aan het conservatorium van Aken en vorig jaar hier in het koor had gedebuteerd. Dit jaar zou hij niet meezingen, want net als Anna was hij niet alleen muzikaal gevormd en waren business en management zijn tweede passie. Ook daarvoor had hij enkele jaren in het buitenland gestudeerd, over de grote plas zelfs. Nu liep hij de hele zomer stage bij Anna Bechstein. Voor de zoon van Franca Maldini werd voortdurend de rode loper uitgerold. Nu was hij allerlei papieren aan het verzamelen die verspreid lagen over Anna’s indrukwekkende Engelse partnerdesk-bureau.

‘Weet mama dat je hier bent, maestro?’

Michele Carrara kreeg nauwelijks de kans iets te zeggen.

‘Moeten we straks nog een bezoekje verwachten?’

‘Nee, ik rijd vanavond nog terug naar Bologna.’

Anna zag hoe Theo Michele Carraro ijskoud in de ogen keek toen hij de vraag stelde, heel eventjes maar. Hij schakelde pijlsnel naar een cynische glimlach bij het antwoord. ‘Prima, je vrouw zal blij zijn. Ik ook, eerlijk gezegd. Ik zal mama de groeten doen. Anna, nog een goede avond.’

Anna keek de dirigent bedenkelijk aan. ‘Dat loog er niet om. Jouw relatie met Franca is duidelijk geen geheim meer. Tot vandaag dacht ik dat alleen ik op de hoogte was.’

‘Theo weet het al sinds vorig seizoen. Hij moet iets in de smiezen hebben gehad en heeft ons een hele tijd in de gaten gehouden. Hij heeft Franca zelfs een paar keer achtervolgd, hoe akelig kan je zijn? Toen hij haar op een van die privédetec-

tive-escapades mijn appartement in Verona zag binnenstappen, was het hek van de dam. Hij heeft Franca de dag erna meteen gevraagd of wij een affaire hadden. Sindsdien kom ik ook af en toe bij hen thuis, heel discreet uiteraard, maar dat Theo geen fan meer van me is, is zacht uitgedrukt. Mijn bezoekjes ergeren hem mateloos en hij aarzelt nooit me dat heel duidelijk te maken.'

'Dat kan je wel zeggen, ja.'

'Ik trek het me zo weinig mogelijk aan. Theo maakt zich doorgaans uit de voeten als ik bij hen thuis langskom. Hij vindt dat zijn mama een echte relatie verdient, met een liefhebbende man die er altijd en alleen voor haar is.'

'Na alles wat ze hebben meegemaakt, is het heel begrijpelijk dat Theo zo denkt,' opperde Anna. 'Hij is enig kind en nu ook al zoveel jaren de enige man in huis. Ze hebben zoveel meegemaakt sinds Franca Theo op heel jonge leeftijd op de wereld heeft gezet.'

'Gezien wat hij heeft uitgespookt, ben ik nooit op mijn gemak met hem.'

'Dat waren uitzonderlijke omstandigheden, Michele.'

Anna merkte dat de maestro daar niet meteen oor naar had. 'Het is niet normaal hoe hij aan zijn mama hangt,' reageerde hij, 'en eerlijk gezegd begin je het nu ook te zien in zijn gedrag naar jou toe. Je hebt hem onder je vleugels genomen. Hij schijnt te denken dat hij een speciale band met je heeft. De manier waarop hij naar je kijkt en met je omgaat...' Michele aarzelde, maar maakte dan toch zijn zin af: 'Je zou denken dat hij jou als een tweede mama beschouwt.'

Anna ging er niet op in. Ze wees naar de loungेरuimte die opvallend contrasteerde met het antieke bureaumeubel waarbij ze nog altijd stonden, schuin tegenover de zithoek. Het leek alsof hier twee intendanten kantoor hielden. Aan de ene

kant een hardwerkende academicus aan een antiek bureau met erachter rijen boeken, rug aan rug in een eikenhouten bibliotheekkast, van vloer tot plafond. Aan de andere kant een kunstzinnige zakenvrouw die onderhandelingen voert in een moderne eclectisch gemeubileerde lounge. Verschillende zwart-witfoto's van operascènes maakten in die hoek duidelijk wat de business van het huis was. Anna Bechstein was beide intendanten in een persoon en nog zoveel meer.

‘Ga zitten en vertel eens hoe je repetitie met Majella vanmorgen is gegaan.’

De dirigent zuchtte en plofte neer in de moderne canapé van Italiaans design.

‘Dat belooft niet veel goeds.’ Ze ging aan de andere kant van het ronde salontafeltje zitten in een brede kaki lederen stoel met gebogen metalen poten en schonk hem een glas rode wijn in. De fles Chianti had ze een kwartier geleden al gedecanteerd in een groenglazen Murano-karaf, een uniek handgeblazen stuk.

Michele walste de wijn, stak zijn neus in het glas, snoof, glimlachte. ‘Misschien wordt het toch nog een goede dag.’

‘De repetitie met Majella?’

‘Tja... Ik heb verleden week in Parijs met Ivana Ivanenko gerepeteerd en dat was werkelijk top. Wat een sopraan! Echt een wereldtalent. Je had groot gelijk haar naar hier te halen. En ook deze namiddag was het weer heerlijk werken met de tenor die Radames zal vertolken. Als ik dat dan allemaal vergelijk met Majella...’

‘... die hier verleden jaar naar behoren heeft gepresteerd.’

‘Naar behoren, goede woordkeuze. Franca heeft haar overklast, daarover is iedereen het eens.’

‘Dat is geen unicum. Het is al meerdere Aida's overkomen, om niet te zeggen bijna allemaal.’

‘Ik heb Majella’s sterktes en zwaktes vorig jaar al duidelijk geformuleerd.’ Michele somde alles nog eens op, alsof hij er zeker van wou zijn dat geen van zijn vroegere argumenten nu door de mazen van het net zou glippen. ‘Ze produceert een mooie, heldere klank, ze is technisch heel sterk, virtuoos zelfs, ze zingt met perfecte intonatie, heeft een fantastisch bereik en is een begaafd actrice die er bovendien niet slecht uitziet, dat is allemaal prima. Op het gebied van muzikaliteit en energie waren er echter zaken die mij zorgen baarden. Net niet genoeg drive, net niet genoeg gevoel voor timing, net niet genoeg flexibiliteit in het samen musiceren met collega zangers en orkest. Ik heb ook kanttekeningen geplaatst bij haar stem als instrument en hoe ze dat instrument gebruikt. Een prachtige stem, maar geen Stradivarius, net niet genoeg body, net niet genoeg differentiatie in kleur en textuur. Te veel net-niet- genoeg om tot de absolute top te behoren.’

‘Hoor ik je nu aangeven dat je er spijt van hebt dat we weer met haar in zee zijn gegaan?’

‘Een beetje wel, want ik vrees dat ze er niet op vooruit is gegaan, integendeel zelfs. Het was niet echt een lekkere repetitie, om het zacht uit te drukken. Majella lijkt zich niet bewust van haar werkpunten, of ze is het wèl, maar wil het niet toegeven. Ze heeft altijd een excuus klaar. Het was trekken en sleuren, ik voelde zo weinig bezieling, ik heb alles uit de kast gehaald, maar het wilde maar niet vlotten.’

‘Vertel eens in detail hoe je het hebt aangepakt. Je hebt de voornaamste aria’s gerepeteerd, veronderstel ik? “Ritorna vincitor” en “O patria mia”?’

‘En “Ciel! Mio Padre” en zelfs het duo-recitativo “Aida tu non m’ami”, waarin ik zelf een meer dan behoorlijke Radames neerzette, al zeg ik het zelf.’

Anna onderdrukte een glimlach. Michele Carraro leed nog